

זכרונות

הרב ישראל נח שיחי' וואגעל

גיליון א'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

ב"ה.

פתח דבר

בקשר עם כ"ב שבט –

יום ההסתלקות של הרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע זי"ע – אשת
יבדלח"ט – כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח,

הננו מוציאים לאור ליקוט מזיכרונות הרב ישראל נח שיחי' וואגעל
מזמנים שונים במחיצת מלכנו*.

*

לחביבותא דמלתא – באו בראש הקובץ כמה מענות קודש מכ"ק
אדמו"ר שליט"א מלך המשיח בפרסום ראשון.

*

והעיקר – שנזכה להתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א תיכף
ומיד ממש.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

המו"ל

ימות המשיח,

כ"ב שבט ה'תשפ"ו

ע"ו שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ברוקלין, נ.י.

***וזאת למודעי:** היות והדברים נרשמו מזיכרון – יתכן ונפלו בהם אי דיוקים וכיו"ב, ועם
הקוראים הסליחה.

פרסום ראשון

א

[קין, תשנ"ב]

לר' שמעון אייזנבאך שביקש ברכה ע"ד נסיעתו וכו',
מענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א: ברכה.

ב

[אחרי כ"ג אלול, תשנ"ב]

לנחמה חגג ששאלה האם לחזור למכון חנה,
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א השיב שתחזור, ונתן את ברכתו הק'.

ג

[כ"ו תשרי, תשנ"ג]

להבחור חנניה מעטוף, שביקש הסכמת וברכת כ"ק אדמו"ר מלך
המשיח שליט"א להשידוך עם רוחמה מחפוף,
מענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א: הסכמה וברכה.

ד

[י"ג שבט, תשנ"ג]

לר' דוד דהן – בקשר עם הודעה מסויימת,
ההודעה גרמה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א נחת רוח, ונתן את
ברכתו הק'.

ה

[י"ג שבט, תשנ"ג]

להבחור אברהם בן יאיר, שביקש הסכמת וברכת כ"ק אדמו"ר מלך
המשיח שליט"א להשידוך עם אילת בן חיים,
מענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א: הסכמה וברכה.

המענות הינם מהעתקת המזכיר הרב יהודה ליב ע"ה גראנער, ומתפרסמים בזה
באדיבות מערכת "היכל המלך" וזכות הרבים תלוי בהם.

ל"ג בעומר תש"מ, אה"ק ת"ו

מספרים שעד תש"מ לא הרשה הרבי לעשות פאראד'ן - תהלוכות באה"ק, כדי שלא להפריע לנסיעה למירון.

בתש"מ, שלושים שנה ליו"ד שבט, שנת השלושים לנשיאותו של הרבי, הורה הרבי לקיים בכל מדינה ומדינה שלשים תהלוכות/פאראד'ן, באה"ק יארגנו ששים תהלוכות, ובארצות הברית מאה.

כמובן שנהיתה התעוררות גדולה, ובכל עיר ועיר עשו עד כמה שיכלו לגרום נחת רוח לרבי, ולארגן מה שיותר מצעדים, ושמה שיותר ילדים ישתתפו בהם. למדתי אז בישיבה בכפר חב"ד, ושלחו מהישיבה בחורים לעזור בכל הערים ועיירות ברחבי הארץ. אני אישית צורפתי לקבוצה שנסעה למושב ברוש בדרום הארץ (קרוב לנתיבות, לא רחוק מבאר שבע). יצאנו מכפר חב"ד ביום רביעי פסח שני. הסיבה שיצאנו כ"כ מוקדם הי' כדי לעורר בבתי ספר בסביבה, שישתתפו מה שיותר ילדים בתהלוכות ל"ג בעומר.

ב"ה בלילה הראשון העירו אותנו לשידור - התוועדות של הרבי לכבוד פסח שני. (בעצם אפשר לומר שבסביבות ל"ג בעומר תש"מ היו הכי הרבה התוועדויות - שיחות שהיו אי פעם בקשר לל"ג בעומר. הרבי התוועד בפסח שני, שבת ערב ל"ג בעומר, דיבר שיחות בפאראד ביום ל"ג בעומר, התוועדות מוצאי ל"ג בעומר, וכינוס ילדים בכ' אייר יום השלישי המשך של ל"ג בעומר).

[אמרו אז, שבמשך שבוע או שבועיים לפני ל"ג בעומר, הרבי הפסיק לענות על כל מיני שאלות, וענה רק על שאלות שהיו בקשר לל"ג בעומר. מהשאלות ששמעתי: שאלו מכמה מדינות, שמכיון שאי אפשר להם לארגן שלשים תהלוכות, מה יעשו? והרבי ענה שיצטרפו למדינה שכנה, וביחד יארגנו שלשים תהלוכות. עוד שאלה ששאלו (מלונדון): היות ובכל שנה של"ג בעומר חל ביום ראשון היו מארגנים תהלוכה גדולה ב'סטמפורד היל', האם אפשר לחשב את מקומות האסיפה של ילדים, שכל מקום אסיפה יחשב בתור תהלוכה? מענה הרבי

הי': אפשר לחשב כל מקום אסיפת ילדים כתהלוכה לעצמה, בתנאי שבכל מקום אסיפה יאמרו עם הילדים כמה פסוקים (אינני זוכר אם צריכים לומר את כל הפסוקים, או לפחות כמה פסוקים), ושיצעדו לפחות חמש דקות].

במשך יום חמישי ושישי נסענו לכל בתי הספר באיזור, לעורר את הילדים שישתתפו בתהלוכות ל"ג בעומר, וב"ה היתה היענות גדולה.

הי' גם מאוד מרגש, לשמוע במשך הנסיעה ממקום למקום, איך שמכריזים

פאראד ל"ג בעומר, תש"מ

ברדיו איזה רחובות בעיירות הגדולות יסגרו באיזה שעות, בתל אביב, ירושלים, חיפה וכו'. זה הי' מאוד מרגש ומשמח להרגיש איך שהרבי כובש את כל ארץ ישראל, בכל הארץ הרגישו את פעולת חב"ד.

בשבת התפללנו בבית הספר של רשת חב"ד והתוועדנו, אע"פ שלדאבוננו שמענו החדשות הלא טובות מחברון, הי"ד. (באותו זמן

יצא מענה מהרבי בקשר לזה (תוכן): "מעבירים את המת מלפני הכלה". הרבי התייחס לזה גם בשיחת היום בשעת הפאראד, וגם בהתוועדות במוצאי ל"ג בעומר).

השלוחים בברוש ארגנו חמש תהלוכות, והתחלקנו לשתי קבוצות לעזור בכל התהלוכות. אני אישית עזרתי בשלש תהלוכות, אחד בשעות הבוקר המאוחרות, אחד בצהריים והשלישית בערב. לפני התהלוכה השלישית, בבית"ס ממלכתי שהיתה נקודה ההתחלה, הכניס אותי שליח למשרד הבית"ס, משם התקשר לחדר השידורים בירושלים, וביקש ממני אם אני יכול להקשיב לשיחת הרבי וכך אוכל לחזור על חלק משיחה טרי' לילדים. חיכיתי על הקו כמה שיכולתי, אבל התחלת התהלוכה בנ"י. התאחרה, ולא יכולתי לחכות יותר.

ב"ה כל התהלכות היו בהצלחה גדולה, הרבה הורים גם הראו התעיינות גדולה, וכולם שמחו מאוד. בדרך הלכנו דרך ארוכה מאוד, ראיתי את אחד האמהות הספרדיות משפריצה עלינו מי וורדים, והרב שדיבר לילדים אח"כ הזכיר את זה, להראות עד כמה שההורים היו מרוצים ושמחים מהתהלכות.

בלילה חזרנו עייפים ותשושים, אבל ב"ה שמחים. עצרנו בדרך בעיר נתיבות לקנות לחם, וראינו בצד כמה ילדים מקומיים עושים מדורה קטנה. אחד הבחורים, ר' יוסי ע"ה דונין (אמריקאי במקור, קרוב משפחה רחוק של הרב ראובן דונין ע"ה), קפץ מהמכונית שלנו וקרא לילדים ושאל אותם: ילדים, רוצים שלווה? (שלווה הי' חטיף [חיטה תפוחה ומתוקה] מכוסה עם סוכר צבעוני, וכל הילדים אהבו את זה). השליח אמר לבחור, אם אתה רוצה לתת להם שלווה, קודם כל תצעד אתם קצת, ותגיד אתם פסוקים, ואח"כ תתן להם. הבחור מיד עשה כן, והי' משעשע לראות כל הילדים צועקים אתו פסוקים. אחרי שהוא חזר, אמר השליח שהוא יכניס את זה לדו"ח לרבי, תהלכה השישית שארגנה המושב ברוש.

אחרי ל"ג בעומר, תלו בישיבה בכפר חב"ד פתק עם כל פרטי התהלכות, איפה התקיימה, מי הי' הרכז, כמה ילדים השתתפו וכו'. הי' גם מאוד מעניין, שאע"פ שהרבי צוה שבא"י יארגנו ששים תהלכות ובארה"ב מאה, כל השלוחים התאמצו ביותר, ועשו יותר ממה שהרבי ביקש. בארה"ב ארגנו 139 תהלכות, ובאה"ק 141 תהלכות!! (תהלכה מספר 141 הי' התהלכה הקטנה שארגן הבחור הזה יוסי דונין, והי' כתוב, רכז: יוסי דונין, מספר המשתתפים: שבעה ילדים).

אפשר אולי להוסיף שהשיחה שהרבי דיבר בערב שבועות, אודות אלו שהתהלכות הפריע להם, ומצד שני, איך שהרבי התבונן שכל הילדים לבשו כתר, וכל אחד הרגיש את עצמו מאוד מיוחד בשעת הפאראד, כל השיחות והשטורעם עשה עלינו רושם עצום למה שזכינו ב"ה.

אות בספר תורה לילדי ישראל

התוועדות אור לי"ג ניסן, תשמ"א

בחודש ניסן תשמ"א התחיל העניין של כתיבת ס"ת לילדי ישראל. לפני י"א ניסן באותה שנה, בקשו מהרבי שיתוועד (מכיון שערב פסח באותה שנה חל בשבת) במקום במוצאי י"א ניסן באור לי"א ניסן (י"א ניסן באותה שנה חל ביום רביעי), וככה אלו שמגיעים מעבר לים יוכלו לחזור למקומם לפני פסח. הרבי

הסכים, ולבסוף הרבי התוועד בשלישי בלילה (אור לי"א ניסן), ברביעי בלילה (מוצאי י"א ניסן), ובחמישי בלילה! בסוף הפארבריינגען של י"א ניסן ה'רשמי', הרבי אמר שיתחילו לכתוב ס"ת חדש ושיהי' "בירושלים בין החומות", ושיגמרו את הספר תורה בשנת הקהל, ומכיון שהיום האחרון של שנת הקהל זה ערב ראש השנה - וזה יום שקוראים בתורה - אז יוכלו לקרוא בו ביום את הקריאה ולהשתמש בס"ת האחרון של השנה - עדין בשנת הקהל. לפועל, מרוב שעשו את זה מהר - הספיקו לסיים את הס"ת כבר בכ"ף מנחם אב(!).

בהתוועדות של מוצאי י"א ניסן, זה הי' התוועדות פתאומית, הרבי פתח ב"שמועה טובה" שהתחילו לכתוב את הספר תורה ב"ירושלים בין החומות". בהתוועדות של אור לי"ג (זה הי' ממש פלא שהי' התוועדות - כי זה ליל בדיקת חמץ), גם דיבר על אות בס"ת, שיקחו רק דולר, ושיתנו תעודה וכו'. אח"כ באחש"פ הרבי ג"כ דיבר על אות בס"ת.

באותו זמן כבר התחיל 'ועד הנחות בלה"ק' להוציא הנחות, ור' שמואל שי' גרייזמאן ביקש מדוד פלדמן שיעשה לו חוברת ליקוט מכל ההוראות ששייכים לאות בספר תורה.

אפשר לומר שהדבר הכי קשה שהי' באות בס"ת הוא העניין של לבקש כסף. עד אז היינו רגילים לומר "חב"ד לא מבקשים כסף". אתה מניח למישהו תפילין וכו' - בחינם. (מבצע מזוזה זה לבקש כסף של כמה שזה עולה - אז זה הי' שונה). אבל עכשיו זה הי' קשה לבקש כסף על האות בס"ת. וככה גם הי' בס"ת הכללי.

בנוגע לתעודות של הילדים - הרבי ביקש שלא יכתבו לילד איזה אות הוא קיבל (כי יש פסוקים שהילד לא 'ישמח' לדעת שזה הפסוק שלו), ולכן שיכתבו רק איזה פרשה ולא איזה אות.

כדי לכתוב פרשה - צריך לדעת כמה אותיות יש בה, וזה לא כתוב בשום מקום - אז ר' שמואל גרייזמאן ביקש ממני לחפש כמה אותיות יש בכל פרשה (לשאל מקובלים וכיו"ב). אז הלכתי לרב יצחק שי' גינזבורג מהכפר והוא ענה לי שלא ידוע לו כמה אותיות יש. אז אמרתי לו את הסיפור עם ר' סעדי' גאון שספר את כל האותיות, אז הוא ענה שאכן את הסיפור יודעים, אבל לא יודעים כמה אותיות יש. לא נותר ברירה אז ישבתי לספור את האותיות... (וזה הי' שיגעון..), אז אני ספרתי את בראשית שמות וויקרא, ובמדבר ודברים ספר דרור פרומר.

לספר תורה הראשון - הי' קל להשיג אותיות, כי הי' את כל חב"ד וזה כבר הי' התחלה טובה.

בשביל לעשות את זה מהר לקחו שתי סופרים שיכתבו את הס"ת: ר' שלמה אהרן הניג מירושלים (שהוא כתב את בראשית, שמות ויקרא ובמדבר), ור' שמשון כהנא מכפ"ח (שכתב דברים (הי' כותב לאט)), וככה גמרו הרבה יותר מוקדם ממה שחשבו.

הסיום ס"ת התקיים בבית כנסת צמח צדק בכ"ף מנחם אב. אני קיבלתי סרט על היד של 'סדרן' וככה יכלתי להיכנס לבית כנסת וכו'. הרבי שלח לסיום את הרב זלמן שמעון דווארקין. על הכתר של הס"ת שילם ר' זלמן גורארי' והי' שם חלקים מזהב טהור וזה עלה מאד יקר. לבית הכנסת עצמו הכניסו רק ה"גדולים" (הפני מנחם מגור וכו'), אני זוכר שר' מענדל פוטרפאס ניגש וכתב אות, ואז הוא לא

מילא טוב את האות שנתנו, אז הרב אשכנזי התחיל לנגן ניגון.. כדי שבזמן הזה שהאות תתייבש וימחקו ויתקנו את זה. הגיעו המון אנשים ואדמו"רים וכו'. אחרי הגבהת התורה, קראו בס"ת הזה בתורה (כמדומה שזה הי' ר' י"י ע"ה וילישאנסקי) מ"מעונה מימי קדם" עד הסוף, למרות שזה לא מנהג חב"ד.

אח"כ הי' ריקודים וכו' ברחבת הכותל המערבי. (ומישהו התעקש שלא יהי' פלסטיק בין המעיל לס"ת עצמו. ומרוב הזיעה והחום שהי' בכל הריקודים - כל היריעה התרטבה לגמרי והס"ת נפסל. כשהלכו לבית הכנסת צמח צדק לאכול את הסעודה וכו' ופתחו את הס"ת - הניג כמעט התעלף... לפועל הוא הלך וכתב את כל היריעה מחדש באותו לילה(!). ואחר כמה שעות הניג ירד ועל הפרצוף שלו הי' חיוך שאומר "עכשיו רוקדים עם ספר תורה כשר"...). אח"כ המשיך הסעודה וכו' ובאמצע הגיע האדמו"ר מאמשינוב (כמובן - הוא הגיע מאוחר..), ואז בשלוש או ארבע לפנות בוקר ר' יה"ל גרונר התקשר ובן דוד שלי ענה לו, והוא ביקש לשמוע פרטים מה קורה בארוע (זה הי' כבר אחרי הסעודה), אז הוא אמר ללייבל שהגיע האדמו"ר מאמשינוב - אז לייבל התלהב כי זה חשוב לדווח על זה לרבי. אח"כ הרבי דיבר על הסיום ס"ת בפארבריינגען של כ"ף מנחם אב - כמובן.

בערב ראש השנה תשמ"ב (חצי שנה אחרי שהתחיל העניין של ס"ת לילדים) התחיל העניין של כתיבת ס"ת למבוגרים. הרבי דיבר בהתוועדות שמשהו שאל אותו למה אין ס"ת למבוגרים, אז הרבי אמר בסדר, שיהי' גם למבוגרים! והתחילו את זה (אאל"ט) ממש בערב ראש השנה. באותה תקופה הרבי ביקש הרבה פעמים שימסרו את המספר של האותיות שכבר רשמו. ואח"כ היו גם ס"ת לתומכי תמימים וגם בשביל בית רבקה וכו'.

הדפסת לקוטי שיחות חלק כ' - חורף תשמ"ג

הרבי ביקש שידפיסו את חלק כ' בלקו"ש בחורף תשמ"ג במהירות גדולה. הרבי הגיה שיחה בשביל 'ויגש' וגם מ'ויחי' כדי שיספיקו להדפיס את חלק כ' וללמוד בזה כשעדין לומדים ספר בראשית. בפועל לפני שבת פ' ויגש היו מוכנים כבר 30 עותקים כרוכים, והכניסו לרבי (כרגיל) שתי עותקים, והרבי הוציא עותק אחד ואמר: למה שיהי' אצלי שתים אם בינתיים עוד מישהו יכול ללמוד בזה... ובפועל אחרי שבת הכניסו עוד עותק לרבי. בשבוע של פרשת ויחי חלק כ' כבר הגיע לכל העולם. בלונדון לדוגמא, היו מדפיסים כל שבוע את הלקוטי שיחות השבועי, וזה שהי' מדפיס אמר לי: עותק בודד של הליקוט עדיין אין לי - אבל הספר כבר הגיע... (אז הוא צילם את זה מהספר כדי להדפיס מזה קובצים לשבת). בכל ספרי הלקו"ש לא נכתב בהפתח דבר "ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א" - וחלק כ' זה החלק היחיד שככה נכתב בהפתח דבר.

ש"פ שמות תשמ"ג

ביום ד' כ' טבת ביקשתי רשות מהרב הענדל לנסוע לנ"י. לשבת. הוא ענה לי כדרכו: וואס איז? שבת מברכים, וחייך. וזה הי' הרשות שלו.

למחרת ביום ה' כ"א טבת השכמתי לחזור על קטע של הל' ביו"ד, ולתדהמתי אני מוצא הת' צ.י.ש. ומ.מ.ש. שי' שכבר קמו, ואומרים לי שהיתה שריפה ל"ע ול"ע ב-770. רק לשמוע כזה דבר מקבלים צמרמורת...

בשעת סדר חסידות אנחנו מתלחשים בינינו, והרב מ.ז. גרינגלאס ניגש ומוחה, והת' צ.י.ש. שי' מספר לו שהיתה שריפה, והר' מ.ז. גרינגלאס נדהם, והתקרב לבימה והוריד את ראשו לבימה, ולא דיבר עוד מילה כל השעה הזאת.

במשך כל היום נגשים בחורים להרב הענדל ומבקשים רשות לנסוע לנ"י. ולכולם עונה באותו סגנון: אז ס'געווען א שריפה דארף מען פארן?! ב"ה שביקשתי רשות יום קודם.

נסענו בליל שישי והגענו לפנות בוקר ל-770. בחוץ כמעט א"א להכיר שמשוהו קרה, ובפרט כשחשוך. הלכתי לנוח, וחזרתי בערך ב-11 ל-770, בביהכ"נ למטה לא רואים הרבה, קצת נזק מהמים שנשפך. מספרים שהיו צריכים להעיר כמה בחורים שישנו במשרד של 'ספר ליקוטים' ושל שיחות באנגלית. בחור אחד נזכר ששופכים הרבה מים בשעת שריפה, ושבר המנעול של ארון הקודש למטה, והעלו את כל הס"ת לחדר שני של זאל הקטן למעלה. היתה כזאת הרגשה בלתי נעימה ביום שישי בבוקר לראות איך מחזירים את כל הס"ת חזרה למטה... מובן את ההרגשה הקשה שהיתה לכולם.

בליל ש"ק כשנכנס הרבי לתפלה, לא הסתכל מסביב, אבל כשנכנס בבוקר לאמירת תהלים, הסתכל לכל הצדדים ולמעלה בתקרה, לבדוק את כל מה שהזיקה השריפה.

אבל העיקר היא התועדות יום ש"ק מבה"ח שבט. כו"כ דברים מסתוריים ולא מובנים.

בשיחה ב' דיבר הרבי אודות התאריך, שזה כ"ג טבת ערב כ"ד טבת יום ההילולא של כ"ק אדמוה"ז. הכי מעניין, שכל פעם שהרבי הזכיר את התאריך של השבת אמר כ"ג שבט! עוד פעם ועוד פעם! פעם אחד אפילו אמר: דאס איז שבת כ"ג שבט וואס איז ערב כ"ד טבת! (צ.י.ש. שי' אומר לי אחרי שבת, צריכים לבדוק מה יקרה בכ"ג שבט. כמובן שעד כ"ג שבט כבר שכחנו מזה).

ובאמצע השיחה, התחיל הרבי לדבר אודות המקוה (שכבר דיבר אודות זה כמ"פ במשך השנה, ע' לדוגמא י"ג תשרי ש.ז. אודות מבצע טהרת המשפחה), והתחיל לומר: כבר דיברנו תורת הבעש"ט שכל דבר שרואים ושומעים הרי זה הוראה, דיברנו כבר יותר מאלף פעמים.. [הרבי עצר לרגע, ולי הי' נראה כאילו

עושה חשבון מהיר, וחזר ואמר:] אָן א גוזמא, מער ווי אַ טויזענט מאל! מ'פארשרייבט דאס, און מ'בינדט דאס, און מ'לייגט אויפן פאלעצע, (מ'זאגט אז ס'איז כפתור ופרח), ולא נגע ולא פגע! איז געשען א מעשה מיט א פרוי, פון דער שכונה, ולא נגע ולא פגע! איז געשען א מעשה מיט א צווייטע פרוי, ולא נגע ולא פגע!! איז געשען א מעשה מיט א דריטע פרוי, אויך פון דער שכונה, ולא נגע ולא פגע!!! איז געשען א קליינע שריפה, באופן ניסי, ביז היינט ווייס קיינער ניט ווי ס'האט זיך אנגעצונדן, ולא נגע ולא פגע!!! איז געווען א גרויסע שריפה, אויך באופן ניסי, ביז היינט ווייס קיינער ניט ווי ס'האט זיך אנגעצונדן, ולא נגע ולא פגע!!!! האב איך געוואלט מציל זיין דער בנין, האב איך פארקויפט דער שול! ו ל א נ ג ע ו ל א פ ג ע!!!!!! (בכל קטע שאמר ולא נגע ולא פגע! נענע את ראשו הק' מימין לשמאל וקדימה, והרים את קולו הק' בצעקה עוד ועוד, עד שהקטע האחרון היתה בצעקה מחרידה...)

(והמשיך:) אזוי ווי ס'שטייט דאך אז "כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים", (חייך א ביטערע שמייכל...) זאל אין מיר צוקומען יראת שמים, וועט זיין דבריו נשמעים.

לאחרי כל זה מובן איך שהיתה ההרגשה שלנו, אבל בזה עדיין לא נגמר...

בביאור על רש"י ואמרו לי מה שמו מה אומר עליהם... אהי' אשר אהי', זה שמי לעלם, שאל הרבי הרבה שאלות, הכל מודפס וגם מוגה בלקו"ש (חכ"ו שמות ג'), אבל אעתיק כמה שאלות לדוגמא: למה ישאלו בנ"י מה שמו? הרי ידוע להם עדיין מהאבות אודות שמותיו של הקב"ה? למה כאן באמצע השעבוד ש"לא שמעו אל משה מקוצר רוח" פה דוקא צריך משה ללמד דין שלא קוראים את שם השם ככתבו?

ובביאור, התחיל הרבי למנות האופן של שאלת בנ"י למשה, איזה סוג שם יכול להתאים למצבינו כאן בגלות הקשה והמר הזה? האם יכול להיות שה' משתעשע בעצמותו, כשאנחנו סובלים בגלות? עכשיו נזכר בנו! א גליק האט

געטראפן! ... והרבי התחיל לבכות... פרעה באָדט זיך אין אידישע בלוט... איך שאמר מילים אלו תפס את מצחו בידו הק' ונענע חזק בראשו כאילו לעצור את עצמו מלבכות...

כמובן שכל זה השאיר בנו מצב רוח מאוד ירוד, ובפרט כשבהתוועדות מאוחר יותר, עדיין התבטא הרבי בקשר לביהכ"נ הגדול של 770, במקום לומר כהרגלו: ביהכ"נ שכ"ק מו"ח אדמו"ר הי' משך עשרה שנים, אמר ביהכ"נ שהוא מחובר (או קרוב) למקום שבו הי' מו"ח... (כמדומני ששמעתי כן רק פעם אחת, ואחרי קצת זמן המשיך הרבי לומר כפי שהי' רגיל כל השנים).

חורף תשד"מ

בחורף תשד"מ נשאר הרבי לבד ב-770 כל שבת וחג, כי הרבנית נפגעה ברגלה בליל ת"ב תשמ"ג, ולא הגיעה ל-770 (דהיינו לספרי') עד פסח תשד"מ. אינני יודע מתי בדיוק חשבו ע"ז, אבל אחרי תשרי הנני זוכר בטוח, כמה בחורים אמרו, שלא יתכן שהרבי ישאר בעצמו ב-770 כל הלילה ואף אחד לא נמצא בבנין.

(קשה לדמיין היום, אבל באותם שנים באמצע הלילה - גם בשבת וגם בחול - 770 הי' ממש ריק).

אחד הבחורים עורר אחרים ועשו תורנות, כל ליל שבת ישבו לפחות שתי תמימים ב-770. ישבנו בזאל הקטן למעלה, והדלת של הזאל הי' סגור, ודיברנו בינינו.

בשעה 6 הי' מגיע ר' זלמן שי' ליפסקר ללמוד חסידות (כמנהגו מאז שנות הכ"ף המאוחרות), והי' פותח את דלת הזאל, ומשאיר אותו פתוח (הי' שם כזה ברזל קרוב לרצפה להחזיק את הדלת פתוח). היו כמה שאלות ששאלו אז את הרב זלמן שמעון ע"ה דבורקין, למשל אם אפשר לומר את התהלים של שבת מברכים

כשיושבים בין כך בלילה (כך שהבחור יוכל לנוח קצת יותר זמן לפני התוועדות של הרבי) והרב אמר שכן אפשר. שבת אחד אמרתי אולי אנסה להגריל לשים תהלים בשביל הרבי אם אני כבר ער, וב"ה הגרלתי באמת. אח"כ הי' לי בעיה איך משיגים תהלים בשבת, וב"ה מצאתי בחור מהקבוצה - ישראל שי' גליס - והוא הביא לי תהלים חדש שהי' לו בלאַקער, ובמשך השבוע קניתי לו חדש. רציתי לנוח, להחליף כוח לפני התוועדות של הרבי, ולכן ביקשתי מבחור שישים את התהלים בשבילי על השטענדר של הרבי, וכן עשה. (אחרי חתונתי, ביקש ממני חותני שי' אם אני יכול להשיג בשבילו תהלים מהרבי [כי התהלים שהי' לו משנת תשי"ז נאבד לו לדאבונו, עם עוד דברים חשובים], ונתתי לו את התהלים הזה).

יו"ד שבט תשמ"ה

בתשמ"ה חל יו"ד שבט ביום שישי, דבר שלא קורה לעיתים קרובות. הרבי התפלל בתור ש"ץ בערב שבת, וכפי מה שזכור לי מעריב ושחרית היו כרגיל.

לאחר שחרית הייתה השאלה למתי להכריז על זמן מנחה. הגבאי, ר' משה פינחס כ"ץ, עמד על הבימה, וניתן היה לראות שהוא היה קצת מהוסס ולא בטוח לאיזה שעה להכריז מנחה - אם ב-15:30 כבימות החול, או קרוב לזמן הדלקת הנרות.

[העניין הוא: בשנים קודמות עד תשל"ח, הרבי היה מתפלל מנחה עם הציבור בזמן הדלקת נרות, אבל משנת תשל"ח עד תשמ"ח, הרבי בדרך כלל לא הי' יוצא למנחה בערב שבת, אלא אם כן היה משהו מיוחד, כמו יו"ד שבט או עשרה בטבת שחל ביום שישי].

מכיוון שלא הייתה שעה קבועה למנחה, לכן הגבאי לא ידע למתי להכריז, (כפי שניתן לראות גם בוידאו), הרב גרונר ניגש אל הרבי ושאל: "מתי מנחה?" והרבי ענה "ס'איז שייכות צו די גבאים (שייך לגבאים)".

גיליון א'

הרבי נשאר עומד ליד עמוד התפילה ופניו לציבור, כפי שתמיד עושה כאשר מכריזים משהו, שהוא פונה לכיוון הגבאי. הגבאי דחה את ההכרזה על מנחה עד סוף ההכרזות.

כשהרב גרונר העביר את מסר הרבי לגבאי ר' משה פינחס כ"ץ, הוא נראה מאוד שמח, והוא הכריז בשמחה שמנחה תהיה ברבע לחמש. כנראה הרעיון היה שגם הבע"ב'תים יוכלו להגיע למנחה, שכן באמצע היום (3:15) היה קשה לאנשים להגיע. והרבי אכן יצא לתפילת מנחה ברבע לחמש, ולאחר מכן חזר לחדרו.

לאחר מכן, שאלתי את ר' שד"ב שי' עבער, (שותפו של ר' חיים ברוך שי' בחנות WLCC) אם הצליח להקליט את תפילת מנחה? הוא ענה: "בוודאי! היה מספיק זמן!" הוא הוסיף שאפילו אם הרבי היה רוצה לומר שיחה, נשארו עדיין 15 דקות לפני שבת – זמן מספיק בהחלט.

בליל שבת, למרות שהיה הלילה שלאחר יו"ד שבט, לא היה שום דבר מיוחד, דבר שהיה קצת מעניין, כי בשנים קודמות היו כמה פעמים שהרבי אמר מאמר לאחר קבלת שבת.

מספרים, שהיה מקרה שהרבי התפלל קבלת שבת עם הציבור, אך לא התפלל מעריב איתם, ולאחרי שהמניין סיים את מעריב, הלך הרבי למקום ההתוועדויות ואמר את המאמר באתי לגני.

לפעמים יצא שהרבי אמר את המאמר באתי לגני שלוש פעמים, ולפעמים פעמיים. בתשח"י הרבי אמר מאמר אחרי קבלת שבת, ושוב במוצאי שבת. בשנת תשכ"ד הרבי אמר באתי לגני שלוש פעמים – ערב שבת אחרי קבלת שבת, בהתוועדות ביום שבת, ושוב בהתוועדות מוצאי שבת.

גם בשנים מאוחרות יותר, עד שנות המ"ם, אם יו"ד שבט חל ביום שישי או בשבת, הייתה התוועדות גם במוצאי שבת.

אבל כאן, בתשמ"ה, ההתוועדות היחידה הייתה ביום שבת עצמו, ולא התקיימה התוועדות במוצאי שבת, גם לא היה מאמר בליל שבת אחרי קבלת שבת, ולכן לאחר מנחה – בעצם נגמר יו"ד שבט.

קבלת שבת הייתה כרגיל.

למחרת ביום השבת התקיימה התוועדות לכבוד יו"ד שבט, [אבל מכיון שכבר הייתי למעלה משנה ב-770, הרגשתי כאילו זאת התוועדות שבת רגילה], ההבדל העיקרי היה שהמאמר היה בהקדמת ניגון ובסגנון של מאמר, ולא מאמר כעין שיחה (כמו בשאר התוועדויות שבתות השנה).

זה היה בעצם המאמר האחרון של "באתי לגני" שהרבי אמר עם ניגון (לע"ע), מכיון שלאחר משפט הספרים, הרבי החל לומר רק מאמרים כעין שיחה, כך שהמאמרים של "באתי לגני" דשנות תשמ"ו, תשמ"ז ותשמ"ח, היו "כעין שיחה", ללא הקדמת ניגון לפניהם.

בליל ט"ו בשבט התקיימה התוועדות (כבכל השנים מאז תשל"א), אבל כאן היתה חידוש שלא היתה כל שנה. ברוב התוועדויות ט"ו בשבט במשך השנים לא אמר הרבי מאמר, וכאן מיד כשהרבי נכנס, הזיז את קערת הכסף של פירות שהסתיר קצת את ר' יואל כהן, ורמז לו שיתחיל את ניגון ההכנה למאמר, ואמר מאמר ד"ה ארבעה ראשי שנים, ותוכן המאמר הי' המשך למאמר "באתי לגני" שנאמר בשבת י"א שבט.

ש"פ וירא תשמ"ו

בש"ק פ' וירא ח"י חשון תשמ"ו, קרה משהו מאוד נדיר. הרבי אמר ברכות הראשונות של ההפטורה ואז משך לאט ובדיוק (slowly and deliberately) את הטלית מראשו לכסות את פניו הק'. (כוונתי בזה שלא א' וואָרף געטאָן כמו בר"ה, אלא לאט..).

בעמדי על הרצפה הי' נדמה לי שהרבי משך הטלית עד הבימה, אבל יכול להיות שלא, כי הרי קרא ההפטורה מבפנים...

ואז התחיל הרבי לומר ההפטורה קצת יותר בקול מהרגיל, ויותר לאט מכרגיל, וכל מלה היתה נשמעת בדיוק ובהדגשה... הנני זוכר למשל המילים "צעקה אל אלישע", וגם לקראת הסוף "ויזורר הנער שבע פעמים", בקיצור, הי' אפשר להרגיש שמשוהו קורה כאן.

(לעצמי, נזכרתי בסיפור בסיפורי חסידים אודות תלמיד החוזה מלובלין שהבין מאופן תפילת רבו, מה יהי' התורה בטיש...)

אני זוכר בחור א' אומר לי אח"כ, דאס איז דאך א רבי'שע הפטורה, עם שני מופתים...

חשבתי שאחרי כזה הפטורה בטח יהי' התוועדות, אבל לפועל לא הי'. אבל ביום ראשון בלילה בהתוועדות כ' מרחשון, כשהרבי התחיל לומר באחת השיחות, בההפטורה בשבת שמיני' מתברכת כ' חשון מדובר על "ואשה אחת" וגו', אז הרגשתי כאילו שאמירת ההפטורה באופן כזה הי' הכנה לאמירת המאמר. בתש"נ זכינו שהרבי הגיה את המאמר הזה וי"ל לכבוד כ' מרחשון. (ע' גם בלקו"ש ח"ה ע' 332 ואילך).

לזכרון
הרבנית הצדקנית
מרת **חי' מושקא**

בת כ"ק אדמו"ר
אור עולם
נזר ישראל ותפארתו
צדקת ה' עשה
ומשפטיו עם ישראל
ורבים השיב מעון
מרנא ורבנא

יוסף יצחק
ובת הרבנית הצדקנית
מרת **נחמה דינה**

ע"ה ז"ל
נפטרה ביום רביעי פ' משפטים
כ"ב שבט שנת ה'תשמ"ח
ת'נ'צ'ב'ה'

אשתו של – יבלח"ט – כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

*

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות
כ"ק אדמו"ר שליט"א
מלך המשיח

*

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!